

החיים יפים, שמרו עליהם!

התמונה באדיבות אתר המוסד לבטיחות ולגיהות

בטיחות וגיהות

צילון בטיחות ואיכות
44 באינרטי
www.osh.org.il

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

גיליון 543
אוגוסט 2015
אב-אלול תשע"ה

אמוניה: סיכונים ואמצעי בטיחות

מאת ד"ר מירב פז, מהנדסת כימית, מרכז המידע של המוסד לבטיחות ולגיהות

הוראות בטיחות

- יש לאחסן מיכלי אמוניה באזור מאוורר, יבש, לא חשוף לשמש ישירה, רחוק מחום ומקורות הצתה וחומרים לא תואמים.
- יש להציב את המיכלים בתנוחה זקופה ולהפרידם מאזורי עבודה. יש להקפיד על סגירה טובה של מיכלי האמוניה ולהגן עליהם מפגיעה. אין לגרוח, לגלגל או להפיל מיכלים.
- בעבודה עם אמוניה יש להימנע מטמפרטורות גבוהות, להבה, ניצוצות, מטען סטטי, חום ומקורות הצתה אחרים. אין להשתמש באמוניה בסמוך לפעולות ריתוך או מקורות אנרגיה גבוהה אחרים.
- יש למנוע מגע של אמוניה עם חומרים לא תואמים.
- אזור העבודה צריך להיות מאוורר היטב כך שריכוז החומר באוויר יהיה נמוך מריכוזי החשיפה המותרים.
- יש להשתמש באמצעי מגן מתאימים.
- במקרה של שפך או דליפה יש לפנות מיד את אזור הסכנה ולבודד.
- אין לאכול, לשתות או לעשן בסביבת העבודה.
- יש לשמור על היגיינה אישית אחרי טיפול באמוניה, במיוחד לפני אכילה, שתייה, עישון, הליכה לשירותים ושימוש במוצרי קוסמטיקה.
- במקרה של חשיפה נשימתית יש להעביר מיד את הנפגע לאזור עם אוויר צח ובמידת הצורך לקבלת טיפול רפואי.
- במקרה של מגע עם העיניים או העור יש לשטוף את האזור בכמויות גדולות של מים פושרים למשך מספר דקות ולהעיק עזרה רפואית.

אמוניה (NH₃) היא גז דליק, רעיל ומאכל, חסר צבע ובעל ריח חריף אופייני. חשיפה לאמוניה בריכוז גבוה עלולה להיות קטלנית. טיפול בחומר זה צריך להיעשות רק לאחר היכרות עם הסיכונים ואמצעי הזהירות תוך שמירה על כללי בטיחות. בטמפרטורות גבוהות מ-45 מ"צ יוצרת האמוניה תערובת נפיצה עם האוויר ועלולה להתפרק תוך שחרור גז מימן דליק וגז חנקן. קיים סיכון מוגבר לשריפה ופיצוץ במגע עם חומרים מחמצנים כמו פרוקסידים, חומצות חזקות כמו חומצת מימן כלורי והלוגנים כמו כלור. ריכוזים גבוהים של אמוניה מהווים סיכון אש ופיצוץ במיוחד בחללים מוקפים.

השפעות בריאותיות

- מערכת הנשימה:** החומר עלול לגרום לגירוי חריף של האף והגרון, להצטברות מסכנת חיים של נוזלים בריאות ומכאן לשיעול, קוצר נשימה, ריור יתר, דלקת גרון, קשיי נשימה ולחץ בחזה, תרדמת ועוויתות. התסמינים עלולים להתפתח עד כדי גרימת מוות.
- מגע עם העור:** החומר קורוזיבי, יגרה את העור ויגרום לצריבה או כאב, שלפוחיות, נמק לרקמות וזיהומים. מגע עם אמוניה נוזלית עלול לגרום לכוויות קור וכוויות עמוקות עם כיבים. מגע חוזר עם העור יגרום לדלקות.
- מגע עם העיניים:** החומר יגרה את העיניים ויגרום לתחושת צריבה. בפגיעה קשה יותר החומר יגרום לכוויות, דלקת הלחמית, נפיחות, אדמומיות העפעפיים, נזק לקרנית, קטרקט ותסמינים דמויי גלאוקומה עד כדי עיוורון.

על חשיבות ההדרכה לבטיחות

מאת יוסי קוסקס, ראש מינהל הדרכה, המוסד לבטיחות ולגיהות

אל תגיד "לא ידעתי": הדרכה מונעת אסון

משום כל האמור, נקבע בדיון כי מעביד שאינו מעניק הדרכה בבטיחות (כפי שמחייב החוק לפני כניסה לעבודה, אחת לשנה ביצוע רענון וכו') ואינו ערוך לסיכונים, עובר עבירה פלילית שעונשה למנהלים הוא עד חצי שנת מאסר או קנס, אפילו לא אירע דבר! עובד שאינו מתייבב להדרכת בטיחות שהמעביד הזמין אליה עובר גם הוא עבירה שעונשה זהה.

משום כך על כולנו להקפיד הקפדה יתרה בביצוע הדרכות בטיחות בעבודה ולהקפיד להתייבב להדרכות אליהן זומנו. מעבר לחובה המשפטית, זוהי חובה אתית מן המעלה הראשונה, שכן מי כמונו יודע קדושת חיים מהי, ואיזו חשיבות נודעת לבריאות.

החובה לשמור על חיי העובד, שלמות גופו ובריאותו לא רק מעוגנת בחוק אלא קודמת לכל חובה מוסרית אתית של בני חברה תרבותית הנחת היסוד של מעביד ערכי היא שעבודה לא יכולה להתקיים אם אין היא בטוחה. לשם כך הוא רוכש כלי עבודה מתאימים, קובע שיטות עבודה ראויות, מדרוך כיצד לבצע, מפקח ומבקר את העושים ואת העשייה.

אחריות

משום שהמבנה הארגוני היווה היררכי, הרי שהדרג הניהולי הוא זה שחב חבות מוגברת לדאוג לכך שעובד המגיע בבוקרו של יום לעבודה גם יחזור לביתו בריא ושלם בערבו של יום. עם זאת, גם העובד אינו פטור מאחריות, שכן הבטיחות היא עניינם של כלל העושים במלאכה. כדי לעמוד ביעד זה חובה להדריך לבטיחות, הן בביצוע נכון של העבודה עצמה והן בדאגה לכך שמקום העבודה יהיה בטוח ונעדר סיכונים נסתרים. בנוסף חובה על מקום העבודה להיערך לאירועים חריגים, דוגמת שריפה, התראה בטחונות או בטיחותית, על מנת שכולם ידעו מה עושים עם התרחשות האירוע והיו ערוכים להתמודד במהלכו בצורה המיטבית. אם נישל, נשלם מחיר מוסרי וחברתי גבוה ביותר והאחרים עלולים לעמוד לדין באשמות לא קלות. אין לשכוח גם את העלות הכלכלית של הנזקים, בהם יישאו המעביד ושאר האחרים.

קצר וכאב

הכל זה מלמעלה...

בתנות בגדים במרכז קניות באחת הערים בארץ קרסה תקרה אקוסטית. כונוי איחוד הצלה שהגיעו למקום העניקו טיפול רפואי לאדם אחד שנפצע קל. המשטרה המקומית תחמה את אזור האירוע, הרחיקה אנשים מחשש לקריסה נוספת ופתחה בחקירה. משרד הכלכלה חוקר אף הוא את נסיבות המקרה, ש עלולות היו להביא לתוצאה טראגית. מתחקיר ראשוני עולה כי המקום היה בשיפוצים של מערכת מיזוג האוויר.

קצר וכאב

הזרת נפגעה

נהג עסק בהעמסת סחורה על רמפת המשאית באמצעות מלגזה. עקב חוסר תשומת לב המלגזה זזה מעט, הרמפה נפלה ופגעה בזרת כף ידו, שהתרסקה כתוצאה מהפגיעה. הנהג הפצוע הובהל לבית החולים ואושפז למשך ארבעה ימים, במהלכם בוצע ניתוח בכף ידו ונקבע כי אין הוא כשיר לעבוד תקופה ארוכה.

קצר וכאב

הסייעת נפלה ונחבלה בגן הילדים

סייעת בגן ילדים פתחה את המקרר והתמכפה אל המדף התחתון. כשעמדה לקום נשענה על פינת השיש הבולטת הסמוכה למקרר, לפתע השתחרר חלק השיש ממקומו והסייעת, שכל משקלה נשען עליו, נהדפה אחורה בעוצמה רבה ונחבלה בגבה. היא פונתה לבית החולים כשהיא סובלת מחבלה בעמוד השדרה ומסחרחורות. הסייעת לא חזרה לעבודתה למעלה מחודשיים ונזקקה לטיפול פיזיותרפי מתמשך.

כללי בטיחות בסיסיים שכל נגר חייב לדעת

מאת אנדרי מטיאס, ראש מינהל הסברה, פרסום והוצאה לאור במוסד לבטיחות ולגיהות

העבודות בנגריה טומנות בחובן סיכונים רבים. לפניכם בקצרה על הסכנות כמו גם אמצעי השמירה על הבטיחות והגיהות בקרב העובדים

זאת ועוד

- השתמש תמיד בכלי חיתוך מושחזים, בהם מסורים, סכינים, ביטים וכד'.
- כיוון החיתוך במסור שולחני יהיה תמיד ממך החוצה.
- אין לקרב חלקי גוף לסכין החיתוך וחובה להשתמש בדוחפן.
- בפעולת אחזקה של מכונה או ציוד, כגון החלפת סכין חיתוך או כל חלק אחר, חובה לתק את המכונה ממקור החשמל.
- הקפד על אחסנה ראויה של חומרים מסוכנים כגון שמנים וצבעים.
- שמור על סביבת העבודה, המכונות וכלי העבודה נקיים.
- בעבודות ליטוש, ניסור, הדבקה וצביעה דאג לאוורור מתאים של סביבת העבודה.
- הרמה והובלה של חומרי גלם ומוצרים מוגמרים תיעשה באמצעות פתרונות טכנולוגיים מתאימים.

- כדי לחסוך מעובדי הנגריה תאונות שלא לצורך מן הראוי שכל אחד מהם ימלא את חובת הבטיחות הבסיסיות שלהלן:
- הקפד על לבוש מתאים, הכולל בגדים רכוסים, צמודים למף, ללא קצוות חפפים.
- הסר מגופך טבעות, תכשיטים ושרשראות.
- התרכז בעבודה. סביבת עבודתך מסוכנת וקטלנית.
- השתמש בציוד מגן אישי המתאים לסוג העבודה.
- הקפד לעבוד במינימום מאמץ של הגב והגפיים.
- אין לעשן או להצית אש בנגריה.
- אין להסיר מגיני בטיחות מכלים וממכונות ויש לוודא תקינותם ושלמותם.
- הפעלת כלי עבודה חשמליים ומכונות עיבוד עץ תהיה בעומס העבודה המותר להן על פי הרשום בהוראות היצרן.
- לפני עיבוד עץ - ניסור, ליטוש או הקצעה, ודא שאין בו מסמרים, ברגים או חלקי מתכת אחרים.

גגות אזכסט-צמנט נותרים עשורת שנים שבורים, עוזבים ומסכנים בריאות

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מרכז המידע מודיע:

- יש לך בעיה או שאלה כללית או אישית בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה?
- האם אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות וגיהות, חומרים מסוכנים, מניעת תאונות וכד'?

פנה למרכז המידע ותינע במהירות

ניתן לפנות טלפונית, באמצעות הפקס או בדוא"ל כל הפניות נשמרות בסודיות • התשובות ללא תשלום (למעט תשובות ליועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע רח' מזא"ה 22, תל אביב ת.ד. 1122 מיקוד 61010 דוא"ל: info@osh.org.il, טל. 03-5266455, פקס. 03-5266456

דע יותר - קבל יותר

הצטרף לחוג העמיתים של המוסד לבטיחות ולגיהות

צלצל: **03-7715211**